

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY

„Plujeme na stejné vlně“

Základní škola a mateřská škola Rybník,
okres Ústí nad Orlicí, Rybník 147, 560 02

Platnost: 1. 9. 2025

Účinnost: 1. 9. 2025

Ředitelka školy: Mgr. Hana Hůlková

Vedoucí vychovatelka: Romana Fabiánková

Obsah

Identifikační údaje	2
Charakteristika a umístění školní družiny	3
Konkrétní cíle vzdělávání.....	3
Délka vzdělávání.....	3
Formy vzdělávání.....	3
Obsah a časový plán vzdělávání	4
Podmínky přijímání žáků, průběhu a ukončování vzdělávání	9
Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	10
Materiální podmínky	10
Personální podmínky	11
Ekonomické podmínky	11
Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví	11

Identifikační údaje

Název vzdělávacího programu: Školní vzdělávací program školní družiny Základní školy Rybník
„PLUJEME NA STEJNÉ VLNĚ“

Název školy: Základní škola a mateřská škola Rybník, okres Ústí nad Orlicí
Adresa školy: Rybník 147, 560 02 Česká Třebová
Webové stránky: www.skolarybnik.cz
IČO školy: 70983607
RED-IZO: 650016467
IZO školy: 102642028
Datová schránka: itcmg92

Jméno ředitelky školy: Mgr. Hana Hůlková
Kontakt: tel.: 602 859 125
e-mail: reditelka@zsrybnik.cz

Zřizovatel školy: obec Rybník
Adresa: OÚ Rybník, Rybník 64, 560 02 Česká Třebová

Pověřenec pro ochranu osobních údajů: Ing. Jiří Kment
Kontakt: tel.: 604 720 062
e-mail: kment@irot.cz

Charakteristika a umístění školní družiny

Školní družina (dále ŠD) se nachází v prostorách Základní školy Rybník. Navštěvují ji žáci od přípravné do páté třídy.

Družina má tři oddělení a počet přihlášených žáků může být od 55 do 80.

ŠD jsou vybaveny televizí/ interaktivní tabulí, rádiem s přehráváním CD, výtvarnými a pracovními pomůckami, stavebnicemi, hračkami, hrami, edukativními pomůckami a knížkami.

K odpočinkovým činnostem žáci využívají relaxační koutek, pro zájmové činnosti je ŠD vybavena stolečky se židličkami. Pro pobyt venku může ŠD využívat zázemí v okolí školy, obecní dětská hřiště a vhodná místa v docházkové vzdálenosti.

Konkrétní cíle vzdělávání

Cílem vzdělávání ve školní družině je připravit žáka pro život v současné společnosti a prostřednictvím pestrých aktivit jej vybavit potřebnými kompetencemi. Skladba konkrétních činností ve školní družině se vždy přizpůsobí individuálním možnostem a věku žáků.

- umožnit žákům odreagovat se a uvolnit;
- zajistit pocit bezpečí a klidu;
- rozvíjet samostatnost a schopnost pracovat v kolektivu, pomáhat slabším a mladším spolužákům při různých aktivitách;
- osvojení si základů slušného chování a komunikace, návyk péče o pořádek a čistotu prostředí;
- vést žáky k aktivnímu a smysluplnému trávení volného času, udržování fyzického a duševního zdraví;
- vytvářet a prohlubovat pozitivní vztah k přírodě a životnímu prostředí;
- dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví;
- posilovat kompetence prostřednictvím volnočasových aktivit;
- prohlubování všeobecného přehledu (v návaznosti na učivo) pomocí her.

Délka vzdělávání

Zájmové vzdělávání ve školní družině je poskytováno po dobu deseti měsíců daného školního roku.

Formy vzdělávání

ŠD realizuje výchovně vzdělávací činnost mimo vyučování zejména formou odpočinkových a zájmových činností. Odpočinkové činnosti mají odstranit únavu a do denního režimu se zařazují nejčastěji po obědě a dle potřeby kdykoliv během dne. Zájmové činnosti rozvíjejí osobnost žáka, umožňují účastníkům seberealizaci a kompenzaci možných školních neúspěchů i další rozvoj pohybových a jiných dovedností. Jedná se o řízené kolektivní nebo individuální činnosti, organizované nebo spontánní aktivity.

Pravidelná činnost: každodenní činnost účastníků; je dána týdenní skladbou–výtvarná a pracovní činnost, hry v přírodě a na hřišti, relaxační činnost, esteticko-výchovné činnosti (vyprávění, společné hry, dramatizace, osvojování si základů společenského chování).

Příležitostná činnost: výchovná, vzdělávací a zájmová činnost organizovaná nepravidelně podle možností školní družiny (besídky, divadelní představení, exkurze aj.)

Spontánní činnost: reagování na nevšední podněty a jejich pozitivní využití k činnostem.

Obsah a časový plán vzdělávání

Obsahuje výběr možných činností, ze kterých vychovatelky vybírají dle konkrétních potřeb a situací. Vzdělávání ve školní družině je součástí výchovy mimo vyučování a navazuje na vzdělávací cíle *Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání*. Činnost školní družiny podporuje harmonický rozvoj osobnosti žáka, jeho sociální, pohybové, estetické a pracovní dovednosti. Obsah je rozdělen do tematických okruhů, které se prolínají během celého školního roku.

Časový plán je rozvržen na školní rok a je rozdělen do bloků. Jednotlivé integrované bloky jsou zpracovány zhruba na měsíční období. Obsahuje výběr možných činností, ze kterých lze volit podle aktuálního složení žáků ve školní družině. Plán je operativní s možností kreativně reagovat na možné měnící se podmínky, propojování či přesouvání během dlouhodobé docházky dětí a žáků do školní družiny. Činnost školní družiny je organizována od září do června.

Školní družina probíhá v časech: 6:15 - 7:45 a 11:30 - 16:15.

Ranní družina: 6:15 - 7:45

Spontánní hry a činnosti dětí a žáků ve skupinkách či individuálně

Deskové hry

Děti a žáci přicházejí do ranní družiny postupně, proto jsou činnosti volné

Odpolední družina: 11:30 - 16:15

11:30 - 12:30 hygiena

V tomto čase je kladen velký důraz na osobní hygienu z důvodu odchodu na oběd

12:30 - 13:45 odpočinkové činnosti

čtení pohádek, poslech CD

komunitní kruh

relaxace

13:45- 14:45 zájmové činnosti

procházky

pobyt na školním hřišti

různé výtvarné, pracovní a rukodělné techniky

15:00 - 16:15 příprava na vyučování

grafomotorické listy

pracovní listy

domácí úkoly

kvízy přizpůsobené věku žáků

Činnosti ve ŠD:

Odpočinkové činnosti:

- odpočinkové a relaxační aktivity
- navozování a vytváření pohody žáků
- prohlížení obrázků
- četba knih, časopisů, tiskovin
- poslech hudby, pohádek, příběhů
- společenské hry, hry s hračkami a stavebnicemi
- sociální hry (např. na školu, obchod, kadeřnictví)
- hrátky se slovy, diskuze, vyprávění, sdílení
- hudební a hudebně-pohybové chvilky
- aktivity zaměřené na rozvoj intrapersonální a interpersonální inteligence, sebereflexe a sebehodnocení

Zájmové činnosti:

Sportovní

- aktivity zaměřené na rozvoj tělesné inteligence
- kolektivní hry
- posilování tělesné zdatnosti
- upevňování morálních vlastností a sportovního chování (fair-play)
- vštepování zásad bezpečnosti a hygieny při sportovních aktivitách, vytváření kladných citových vztahů k pohybu
- pohybové aktivity na čerstvém vzduchu s přihlédnutím k počasí a zdravotnímu stavu
- míčové a pohybové hry, hry se sportovním náčiním

Přírodovědné a environmentální

- aktivity zaměřené na rozvoj environmentální inteligence
- rozvoj zájmu o přírodu a světa kolem nás
- práce s knihou, vyhledávání informací o živé a neživé přírodě (knihovna, informační technologie)
- výchova k ohleduplnému a šetrnému přístupu k přírodě, ochraně životního prostředí
- pozorování přírody a jejích proměn během celého roku
- poznávání a sběr přírodnin a jejich další využití
- informace o třídění a zpracování odpadů
- informace o počasí, meteorologie
- péče o zeleň a rostliny v budově a areálu školy

Estetické a etické

- využívání rozličných metod a prvků výtvarné, hudební, literární a dramatické výchovy, pantomima
- probouzení zájmu o četbu, poslech a dramatizaci
- rozšiřování vědomostí a dovedností v oblasti kresby, malby, pracovních dovedností
- jazykolamy, křížovky, doplňovačky
- práce s přírodninami a netradičními materiály
- hra se stavebnicemi
- využívání poznatků získaných ve škole, jejich aplikace v praxi
- vedení k samostatné tvořivé práci, rozvoj kreativního myšlení
- rozvoj řeči a komunikace
- ohleduplné chování, tolerance odlišností (věkových, pohlavních, rasových, tělesných...)
- poznávání českých i cizích kultur a tradic
- hygiena, péče o zdraví, bezpečnost práce
- rozvíjení hudební, hudebně-pohybové aktivity

Sebeobslužné činnosti

- dodržování a upevňování zásad osobní hygieny
- rozvoj dopravních znalostí
- seznamování se zásadami zdravého životního stylu
- seznamování se zásadami péče o své zdraví a vlastní zevnějšek
- péče o vlastní věci
- samostatné oblékání, volba vhodného oblečení, zavazování tkaniček u obuvi
- seznamování se zásadami první pomoci, prevence proti úrazům
- zásady stolování a etikety
- úklid místa po ukončení jednotlivých činností

Měsíční témata

Září – Já a moje škola

- seznámení se školním řádem a řádem ŠD
- poučení dětí o bezpečnosti a chování ve ŠD a ve školní jídelně, při procházkách, na hřišti, v tělocvičně
- adaptace na školní prostředí
- respektování a dodržování pravidel kolektivu ŠD
- poznáváme nové prostředí a kamarády
- pravidla pro ukládání hraček, her, výtvarného a rukodělného materiálu
- jak se máme správně chovat, nezapomínáme na kouzelná slovíčka děkuji a prosím
- rozvoj kladného vztahu k učení, ke škole, ke spolužákům
- návyk běžné hygieny – mytí rukou před jídlem, po použití WC
- co jsme prožili o prázdninách
- malujeme, tvoříme
- moje cesta do školy – povídáme si o bezpečné cestě do školy a cestě domů, o pravidlech v silničním provozu
- seznámení se s logem ŠD
- kalendář – plánujeme školní rok, narozeniny

- čtení knížek, básničky, říkadla
- procházky po okolí školy
- při pobytu venku hrajeme pohybové a kolektivní hry
- sv. Václav – literární a tvořivé činnosti

Říjen – Barvy podzimu

- získáváme kladný vztah k přírodě a všímáme si její proměny
- sledujeme změny počasí
- sbíráme přírodniny a využíváme je k dalšímu tvoření, vyrábění a malování (např. kaštany, bukvice, žaludy, listy, šišky – koláže, zvířátka, strašidýlka, obtisky)
- poznáváme podzimní ovoce a zeleninu
- vyrábíme a tvoříme
- Halloween – povídání o tomto svátku, oslava
- hrajeme si a učíme se zdravit, podat ruku, požádat o něco, poděkovat
- čteme knížku na pokračování, básničky, říkadla, hrajeme hry
- chodíme na procházky, při pobytu venku hrajeme pohybové, kolektivní a míčové hry
- státní svátek 28. října – povídání a tvoření k tématu vzniku samostatného Československého státu roku 1918

Listopad – Zdraví na talíři

- povídáme si o ročních obdobích
- sledujeme, jak se příroda proměňuje
- jak se připravují zvířátka na zimu
- besedujeme o zdravé výživě, zdravém životním stylu a hygieně
- mluvíme o zdravých a méně zdravých potravinách
- povídáme si o tom, jak pečovat o své zdraví
- co dělat, když jsme nemocní
- jak to chodí u lékaře a zubaře
- vyrábíme a tvoříme v podzimní náladě
- připomeneme si památku zesnulých tzv. dušičky
- čteme knížku na pokračování, básničky, říkadla, hrajeme hry
- chodíme na procházky, při pobytu venku hrajeme pohybové a míčové hry
- svátek sv. Martina – tradice, tvoření, očekávání prvních sněhových vloček
- 17. listopadu – připomenutí dne boje za svobodu a demokracii
- Drakiáda

Prosinec – Vánoční ladění

- rozvíjíme estetické cítění, vkus a kulturní vnímání
- vnímáme začínající atmosféru vánočních svátků
- prožíváme tradice a zvyky v období adventu
- vyprávíme si vánoční příběhy a jak to na Vánoce chodí u nás doma
- zpíváme vánoční koledy
- vyrábíme vánoční přáníčka, ozdoby a dárky

- vyrábíme Mikuláše, čerty a anděly
- povídáme si o čase, ukazujeme si měřidla času
- při vycházkách do přírody sledujeme zvířecí stopy
- hrajeme hry na sněhu
- čteme knížky, básničky, říkadla s vánoční tematikou
- vánoční besídka

Leden – Pod sněhem

- vytváříme obrázky se zimní tematikou
- jaké jsou symboly zimy – sněhulák, zimní sporty, sněhové vločky...
- rozvíjíme slovní zásobu, umíme vyjádřit své myšlenky
- povídáme si o prožitých vánočních svátcích, o Štědrém dni
- upevňujeme mezilidské vztahy – povídáme si o rodině, kamarádech, společnosti
- ohleduplnost ke starším lidem a handicapovaným
- výtvarné ztvárnění naší rodiny
- vyprávíme si o domácích zvířatech
- kreslíme domácí zvířata a uděláme si jejich výstavu
- podle možností chodíme sáňkovat a bobovat, stavíme sněhuláky, soutěžíme
- čteme pohádky, říkadla se zimní tematikou
- při tělovýchovných chvílkách posilujeme své tělo
-

Únor – Masopust

- vyprávíme si o masopustních zvycích
- vyrábíme si karnevalové masky
- školní karneval
- soutěžíme
- pomáháme zvířátkům a ptáčkům přežít zimu
- při vycházkách pozorujeme zimní krajinu
- podle možností si užíváme zimní radovánky (sáňkování, bruslení)
- čteme pohádky, říkadla a básničky
- svátek sv. Valentýna

Březen – Příroda se probouzí

- kreslíme obrázky s jarní tematikou
- tvoříme symboly jara – květiny, mláďátka, slunce
- poznáváme koloběh vody v přírodě
- pozorujeme jarní probouzení přírody
- čteme pohádky, říkadla s jarní tematikou
- při tělovýchovných chvílkách posilujeme své tělo
- Mezinárodní den žen
- těšíme se na Velikonoce – tvoříme různými technikami (zajíčci, slepičky, kuřátka, vajíčka, jarní zápichy a věnečky)
- březen měsíc knihy – povídáme si o oblíbených postavách z knih
- seznamujeme se s nejznámějšími autory a ilustrátory dětských knih

Duben – Na silnici bezpečně

- vycházky do přírody – pozorování a poznávání jarních rostlin
- sledujeme změny počasí
- tradiční jarní hry – skákání panáka, cvrkání kuliček, hry na hřišti
- při vycházkách pozorujeme jarní květiny, učíme se je poznávat
- Den Země – co můžeme pro naši zemi udělat?
- ochrana životního prostředí
- rozvíjíme dopravní výchovu formou tvoření, her a kvízů
- poznáváme dopravní značky, bezpečnost jízdy na kole, koloběžce
- připravujeme se na tradiční oslavu Čarodějnic – čáry a kouzlení
- čteme pohádky, říkadla s jarní tematikou
- při tělovýchovných chvilkách posilujeme své tělo

Květen – Léto ťuká na dveře

- vyrábíme dárky pro maminky ke Dni matek
- besedujeme o tom, co pro nás naše maminky znamenají, co vše pro nás dělají
- kreslíme a malujeme naše maminky
- povídáme si o celé rodině, kdo všechno do rodiny patří
- zjišťujeme, kdy mají naši rodiče, prarodiče a sourozenci svátek, narozeniny
- pozorujeme proměny přírody
- z pampelišek pleteme nejdelšího hada, věnečky
- hrajeme míčové hry, posilujeme své tělo, zdravý životní styl
- čteme pohádky, říkadla

Červen – Hurá na prázdniny

- Slavíme Den dětí – náš veliký svátek
- hrajeme hry, soutěžíme, závodíme
- rozvíjíme tělesnou zdatnost sportováním
- osvojujeme si zásady fair-play – správné sportovní chování
- povídáme si o letních sportech a bezpečnosti při nich
- uklízíme školní družinu
- čteme pohádky, básničky, říkadla
- mluvíme o bezpečném chování o prázdninách
- jak se vyvarovat úrazům
- správná hygiena, stolování, společenské chování
- vycházky do přírody
- posilování přátelských vztahů

Podmínky přijímání žáků, průběhu a ukončování vzdělávání

O přijetí nebo nepřijetí do ŠD rozhoduje ředitelka školy na základě řádně vyplněné přihlášky zákonným zástupcem žáka. Vyplnění přihlášky neznamena přijetí žáka do ŠD. Pobyt žáka v ŠD není nárokový a ŠD může být naplněna maximálně do celkové výše kapacity, která činí 84 žáků. O ukončení vzdělávání ve ŠD může požádat písemně zákonný zástupce žáka nebo o něm rozhodne ředitelka školy na základě písemného návrhu vychovatelky ŠD z důvodu porušování Vnitřního řádu ŠD ZŠ Rybník.

Nastane-li skutečnost, že je zájem o přijetí do ŠD vyšší, než je stanovená kapacita ŠD, rozhoduje o přijetí žáka do ŠD ředitelka na základě těchto kritérií:

1. Nejdříve budou přijati všichni zájemci o docházku do školní družiny z 1. ročníku.
2. Dále budou přijati všichni zájemci o docházku do školní družiny z 2. a 3. ročníku.
3. Zájemci o docházku ze 4. ročníku budou přijímáni do naplnění kapacity školní družiny. V případě, že by mohlo dojít k překročení kapacity školní družiny, budou přednostně přijímáni zájemci o školní družinu na základě věku (data narození) od nejmladšího po nejstarší.
4. Zájemci o docházku do školní družiny z 5. ročníku budou přijímáni do naplnění kapacity školní družiny. V případě, že by mohlo dojít k překročení kapacity školní družiny, budou přednostně přijímáni zájemci o školní družinu na základě věku (data narození) od nejmladšího po nejstarší.

Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Ve školní družině respektujeme individualitu každého účastníka a snažíme se vytvořit přiměřené prostředí pro všestranný rozvoj. Školní družinu navštěvují i žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým je podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při začlenění do volnočasových aktivit věnována průběžná pozornost za spolupráce asistenta pedagoga. Při vzdělávání těchto žáků úzce spolupracuje vychovatelka ŠD se školou, především při stanovení vhodných forem integrace a forem práce. Je seznámena se závěry odborného posudku žáka vydaného školským poradenským zařízením. Taktéž probíhá intenzivní spolupráce s rodiči u žáka se zdravotním znevýhodněním. Je zohledněné přiměřené zajištění v případě pohybových aktivit, vycházek. Zákonní zástupci jsou povinni informovat danou vychovatelku o všech změnách zdravotního stavu žáka.

Materiální podmínky

Jednotlivá oddělení školní družiny jsou umístěna v kmenových třídách, které jsou uzpůsobeny k realizaci zájmového vzdělávání. Část slouží jako herna, která je vybavena koberci, knihovnou, stolními, deskovými a karetními hrami a stavebnicemi, relaxačním nábytkem. V druhé části jsou stoly a lavice, které slouží k realizaci výtvarných činností a didaktická technika, která umožňuje

vizualizaci a zefektivnění vzdělávacího procesu. K pohybovým činnostem využívá školní družina tělocvičnu a přilehlá dětská hřiště.

Personální podmínky

V družině působí především kvalifikované vychovatelky, které se dále vzdělávají samostudiem nebo akreditovanými kurzy. Vychovatelky spolupracují s ostatními pedagogickými zaměstnanci školy.

Profil vychovatele:

- má vysokou míru empatie
- vytváří příznivé sociální klima
- zná a umí řídit širokou škálu zájmových aktivit přiměřených věku žáků
- má organizační schopnosti
- navozuje a motivuje široké spektrum rekreačních zájmových činností
- podporuje sebevědomí a rozvíjí pozitivní stránky osobnosti žáků
- vychovatelky ŠD spolupracují s třídními učiteli žáků
- společně řeší a konzultují výchovné problémy žáků
- účastní se pedagogických porad a pomáhají na školách v přírodě nebo na třídních akcích
- vychovatelky ŠD jednají se zákonnými zástupci žáků a řeší veškeré záležitosti týkající se chování a pobytu žáka v ŠD

Ekonomické podmínky

Úplata za ŠD se hradí pololetně, její výše se řídí směrnicí o *Úplatě v ŠD*, vydanou ředitelkou školy pro daný školní rok.

Vybrané finanční prostředky se využívají pro nákup pomůcek pro zájmové činnosti (například čtvrtky, barevné papíry, nůžky, křídly, míč aj), na stavebnice, hračky a zlepšení prostředí (například nové stoly, židličky, skříně).

Školné se vrací v případě uzavření školní družiny ze strany školy, a to v poměrné části.

Osvobození od úplaty nebo její snížení ve školní družině je možné na základě rozhodnutí ředitelky školy.

Zákonní zástupci, kteří pobírají přídavek na dítě mohou být osvobozeni od úplaty nebo jim může být úplata za zájmové vzdělávání snížena na základě potvrzení o přiznání dávky přídavku na dítě, které vydává úřad práce.

Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Školní družina klade důraz na zajištění fyzické, sociální a emocionální bezpečnosti žáků. Cílem je vytvořit prostředí, ve kterém se žáci cítí příjemně a bezpečně, což podporuje jejich osobní rozvoj a budování pozitivních vztahů s vrstevníky, pedagogy i širší komunitou.

Zajištění bezpečnosti ve školní družině

Bezpečnost ve všech prostorách využívaných ŠD je upravena vnitřními předpisy školy, zejména vnitřním řádem školní družiny. Tyto předpisy stanovují pravidla chování a postupy pro předcházení úrazům a zajištění ochrany zdraví žáků.

Seznámení žáků s pravidly bezpečnosti

Na začátku školního roku jsou žáci prokazatelně seznámeni s vnitřním řádem školní družiny a pravidly bezpečného chování. Tato poučení jsou pravidelně opakována během celého školního roku, zejména před konkrétními činnostmi, které mohou představovat zvýšené riziko úrazu. Žáci jsou vedeni k tomu, aby si byli vědomi možných rizik a chovali se odpovědně.